GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe treĭ lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 252. Mercurĭ, 13 (25) Noemvre. 1885.

Braşovŭ, 12 Noemvre 1885.

Nu era destulŭ, că fişpanii deveniră sub liberala“ ocârmuire ungurĕscă, mai alesŭ în Transilvania, nisce adevĕrate paşale, — carĭ jócă cu representanţele şi cu organele alese ale comitatelorŭ ca mâţa cu şórecele — ci ministrulŭ-preşedinte s'a gânditŭ şi s'a hotărîtŭ sĕ le dea în viitorŭ şi mai mare putere.

In mărirea sferei de putere a fişpanilorŭ culminéză noua reformă a administraţiunei, ce voiesce s'o facă primulŭ ministru ungurescŭ cu ajutorulŭ mamelucilorŭ sĕi din dietă. Fişpanilorŭ li se încredinţéză prin nouĕle proiecte de lege nu numai controlulŭ administraţiunei municipale, ci controlulŭ întregei administraţiunĭ a statului. In viitorŭ fişpanulŭ sĕ aibă dreptulŭ de a dispune chiarŭ imediatŭ pe calea ordinaţiunei în comitatŭ, sĕ pótă destitui orice funcţionarĭ alesĭ, carĭ nu se supunŭ poruncilorŭ sale, înlocuindu-i cu alţii până la proximele alegerĭ municipale.

Décă se va mări cerculŭ de putere alŭ fişpanilorŭ, trebue sĕ li se mărescă şi salariulŭ. Se cere în nouĕle proiecte presentate dietei, ca contribuabilii sĕ plătéscă 62,700 florinĭ mai multŭ pe fiecare anŭ pentru salarele fişpanilorŭ, a căror numĕrŭ e ficsatŭ la 70. Dér nu-i destulŭ nicĭ cu atâta.—Fişpanii avêndŭ sĕ inspecteze, se controleze şi se ordoneze atâta de multŭ, vorŭ avé lipsă de ajutorŭ, de aceea li se dau secretarĭ, carĭ sĕ fiă sistemisaţĭ cu funcţionarĭ ai statului. Pentru aceştĭ secretarĭ se recere o cheltuélă anuală de 16,400 fl. Ei sĕ fiă numiţĭ mai alesŭ dintre concipiştii şi adiuncţii ministeriului de interne. Aşa dér vorŭ fi trimişĭ dela statulŭ majorŭ ca sĕ servéscă la trupă şi póte că vorŭ avé misiunea secretă se controleze zelulŭ fişpanilorŭ.

Fişpanulŭ va fi dér în viitorŭ, după proiectulŭ d-lui Tisza unŭ vice-ministru, care sĕ aibă putere mare faţă cu subalternii sĕi, dér sĕ fiă cu totulŭ dependentŭ de ministru, ca funcţionarŭ alŭ statului ce este. Şi pentru ca sĕ i se recunóscă pe deplinŭ calitatea sa de funcţionarŭ alŭ statului ministrulŭ cere sĕ i se acorde şi dreptulŭ de pensiune.

Deocamdată d-lŭ Tisza nu se atinge de dreptulŭ comitatelorŭ de a-şi alege funcţionarii dér îlŭ face ilusoriu prin aceea, că face din fişpanŭ unŭ micŭ dictatorŭ la ordinele escelenţiei sale marelui muftiu. Prin acésta se face unŭ pasŭ mai departe spre centralisare în folosulŭ maghiarismului agresivŭ. Fişpanii vorŭ avé puterea, în sensulŭ proiectelorŭ d-lui Tisza, de a introduce de faptŭ sistemulŭ numirei funcţionarilorŭ administrativĭ.

In aceeaşĭ mĕsură s'a îngrijitŭ d-lŭ Tisza şi de mărginirea libertăţii comunale estinḑêndŭ sfera de putere solgăbirăéscă.

Bine a ḑisŭ, celŭ ce a ḑisŭ, că d. Tisza este fórte dibaciu în a esploată situaţiunea momentană în favórea politicei şi în interesulŭ puterei sale. Prin prelungirea mandatului deputaţilorŭ la cincĭ anĭ şi prin reformele proiectate în administraţiune, la carĭ vomŭ reveni, după ce vomŭ cunósce cuprinsulŭ proiectelorŭ de lege, d-lŭ Tisza crede că va completa, opera consolidării“, începută cu reforma camerei magnaţilorŭ.

Coperişulŭ va fi astfelŭ póte în curêndŭ terminatŭ, dér ce va fi de fundamentŭ?

La acésta d. Tisza nu s'a gânditŭ, la aşa ceva nu 'lŭ taiă capulŭ.

— —

Rĕsboiulŭ dintre Sêrbĭ şi Bulgarĭ.

O telegramă, dată din Slivniţa, ce amŭ primit'o erĭ, ne-a comunicatŭ, că armata sêrbéscă se retrage spre graniţe, în urma desastrelorŭ ce le a suferitŭ trei ḑile dearêndulŭ la Slivniţa. Amŭ esprimatŭ însĕ de erĭ părerea, că Sêrbii nu vorŭ fi dispuşĭ a pune capĕtŭ rĕsboiului înainte d'aşĭ fi salvatŭ onórea armeiorŭ, care e fórte compromisă. In părerea nóstră ne întăresce o altă telegramă ce amŭ primit'o erĭ, dată din Belgradŭ, care ne comunică, că corpurile de armată sêrbescĭ s'au unitŭ şi că vorŭ începe unŭ atacŭ combinatŭ. Luptele ce se vorŭ da, vorŭ fi negreşitŭ şi mai înverşunate după ce Bulgarii suntŭ entusiasmaţĭ de succesele neaşteptate ce le-au avutŭ.

Etă telegramele din urmă:

Sofia, 21 Noemvre. Corpulŭ bulgarŭ alŭ căpitanului *Panitza* a înaintatŭ chiar până la *Ţaribrodŭ* şi de aci înainte până la *graniţa sêrbéscă*, făcêndŭ, după cum se ḑice, vr'o miă de prisonierĭ. Armata sêrbéscă pare demoralisată, după cum spunŭ prisonierii. Prinţulŭ *Alexandru* a plecatŭ în recunóscerĭ cu unŭ escadronŭ de cavaleriă.

Pirotŭ, 22 Noemvre. Generalulŭ *Lesjanin* telegrafiază, că Bulgarii, carĭ s'au luptatŭ în contra lui, s'au închisŭ în fortăréţa *Vidinului* şi că terenulŭ dintre Belgradgicŭ, Timocŭ, Lomŭ şi Dunăre l'a curăţitŭ de Bulgarĭ.

Bucurescĭ, 22 Noemvre. Din *Vidinŭ* se anunţă sosirea duorŭ corăbii torpilare bulgare.

Sofia, 22 Noemvre. Din momentŭ în momentŭ ambulanţele şi spitalele se adaogŭ şi nenorociţii rănitĭ Bulgarĭ şi Sêrbĭ găsescŭ alinarea durerilorŭ şi căutarea fără distincţiune. Printre răniţĭ suntŭ mulţĭ Românĭ, pentru că regimentele dela Dunăre au suferitŭ foculŭ celŭ mai viu în faţa inamicului. In armata bulgară suntŭ peste 3000 Românĭ şi în cea Sêrbă unŭ numĕrŭ îndoitŭ.

Filipopolŭ, 22 Noemvre Sub impresiunea entusiasmului ce a cuprinsŭ populaţiunea, mulţime de funcţionarĭ 'şĭ dau demisiunea şi alérgă la frontieră sub stégurĭ.

Rusciucŭ, 22 Noemvre. Aséră oraşulŭ a fostŭ iluminatŭ în onórea marei victorii dela Slivniţa. Din Rusia au sositŭ mai mulţĭ studenţĭ voluntarĭ bulgarĭ cărora profesorii si mulţimea ce i-a petrecutŭ la portŭ le urară isbândă. Mulţĭ Ruşĭ ar voi sĕ plece în Bulgaria, dér suntŭ opriţĭ. Mâne se aşteptă aicĭ batalionulŭ de miliţii rumeliote dela Burgasŭ.

— —

»Journal de St. Petersbourg« scrie, că décă regele *Milanŭ* vrea cu orice preţŭ sĕ mérgă la *Sofia*, va plăti acestŭ succesŭ mai scumpŭ decum speră. Esposiţiunea sêrbéscă a perdutŭ orice îndreptăţire, deórece prinţulŭ *Alexandru* s'a hotărîtŭ sĕ evacueze Rumelia ostică.

»Pol. Corr.« află din *Parisŭ*, că acolo se vorbesce despre unŭ apropiatŭ armistiţiu între Sêrbĭ şi Bulgarĭ. Pórta sĕ fi făcutŭ paşĭ în acéstă privinţă pe lângă cabinete şi pe lângă beligeranţĭ. *Francia* încă doresce sĕ se încépă o grabnică acţiune în acéstă direcţiune, deórece esistă temerea, că Grecia ne mai putêndŭ aştepta, va intra în acţiune şi atuncĭ lucrurile se agravéză. *Freycinet* îşĭ pune tótă influinţa, ca sĕ împedece pe Grecia d'a face acestŭ pasŭ.

»Vossische Zeitung« spune, că în Londra s'a ţinutŭ o importantă conferinţă între *Salisbury*, *Hatzfeld*, *Waddington şi Musurus*-paşa. Salisbury şi Waddington accentuară necesitatea d'a se termina repede lupta dintre fraţĭ. A preponderatŭ părerea, ca cu acésta sĕ fiă însărcinată Turcia sub garanţia puterilorŭ.

»N. W. Abdbl.“ e informatŭ din Petersburg, că organulŭ militarŭ „Swet“ pretinde a fi aflatŭ din parte fórte competentă, că Anglia a hotărîtŭ, ca în casulŭ unei întrărĭ a trupelorŭ turcescĭ în Rumelia ostică sĕ dea flotei sale de rĕsboiu ordinŭ d'a intra în Bosforŭ.

Sofia, 22 Noemvre. Lipsiţĭ de provisiunĭ, ameninţaţĭ de intemperie, pentru că zăpada a începutŭ a cădé în abundenţă, strâmtoraţĭ în defileurile unorŭ râpe muntóse, negreşitŭ, că Sêrbii nu vorŭ întârḑia a evacua cu desĕvêrşire teritoriulŭ bulgarŭ. Astfelŭ dér consecinţele bătăliei dela 19 potŭ fi mai marĭ decum se credea. Mare este veselia şi entusiasmulŭ la Sofia, care până alaltăierĭ părea cu totulŭ ameninţată şi care acum sĕrbătoresce marea victoriă şi speranţele viitóre faţă cu ajutórele ce au sositŭ şi nu încetéză a le sosi din Rumelia. Trupele cuprinse de entusiasmŭ stau gata sĕ reîncépă lupta şi intrebarea este: oprise-vorŭ óre trupele Principelui Alexandru în avansulŭ lorŭ la frontieră, sau folosindu-se de isbândă vorŭ trece la rêndulŭ lorŭ frontiera? Şi apoi nu se póte scii unde póte duce ferberea în regatŭ, pentru că rĕsboiulŭ fiind purŭ şi simplu dinasticŭ, populaţiunea ar puté prea bine sĕ se rescóle cu Capitala Serbiei în frunte. Pentru astăḑĭ reflecsiunile se oprescŭ aci cu ultima scire, cum că oştile bulgare dela Slivniţa se pregătescŭ a porni în góna inamicului.

Calafatŭ, 22 Noemvre. Cu tóte ameninţările făcute, până în acestŭ momentŭ nu s'a trasŭ nicĭ unŭ focŭ asupra Vidinului, totuşĭ populaţiunea cuprinsă de grózǎ fuge peste Dunăre.

Societatea austro-ungară de binefacere a subscrisŭ 1000 lei pentru răniţii sêrbĭ. „Egyetértés“ a subscrisŭ pentru Sêrbĭ 100 fl.

Două ambulanţe ale reuniunei române »Crucea roşia« au plecatŭ din Bucurescĭ, una la Sofia şi alta la Belgradŭ, pentru răniţĭ.

Guvernulŭ sêrbescŭ şi celŭ bulgărescŭ a cerutŭ dela guvernulŭ austro-ungarŭ ajutóre sanitare. In ministerulŭ de esterne din Viena s'au şi ţinutŭ convorbirĭ în acéstă privinţă. In sĕptĕmâna acésta plécă din Viena carĕ sanitare la Belgradŭ, respective la Ţaribrodŭ pentru răniţĭ. Studenţii ruşĭ şi cehĭ dela medicină, atâtŭ dela universitatea din Praga câtŭ şi dela cea din Viena, se ducŭ în sĕptĕmâna acésta în Bulgaria, ca sĕ dée ajutorŭ răniţilorŭ.

In Hessa se facŭ mereu colecte pentru răniţii bulgarĭ. Tătălŭ prinţului Alexandru i-a telegrafiatŭ, că în patria lui toţĭ suntŭ însufleţiţĭ pentru dênsulŭ şi contribue bucurosŭ pentru armata bulgară. Fratele prinţului Alexandru a telegrafiatŭ tatălui sĕu, că au scăpatŭ amêndoi din luptele dela Slivniţa nevătĕmaţĭ.

In Bulgaria se ţinŭ în tóte oraşele »Te Deum“ pentru succesele armatei.

Inrolările de voluntarĭ continuă în Bulgaria şi neîntreruptŭ plécă trupe próspete la graniţă. Insufleţirea e mare.

Luptele dela Slivniţa.

»Agenţia Havas« aduce cu data 20 Noemvre n. următórele amĕnunte despre luptele dela Slivniţa:

Bătălia de erĭ va avé, probabilŭ, pentru armata bulgară nisce urmărĭ fórte favorabile, prin aceea, că liberéză cu totulŭ pe drépta drumulŭ dela Nişŭ până la Dragomanŭ.

Acéstă victoriă a Bulgarilorŭ va avé de efectŭ sĕ facă grea, dacă nu şi cu neputinţă, aprovisionarea armatei sêrbescĭ prin drumulŭ dela Nişŭ. Celŭ puţinŭ acéstă aprovisionare va trebui sĕ se facă fórte încetŭ.

De altmintrelea, comunicaţiunile armatei sêrbescĭ vorŭ fi probabilŭ tăiate mâne, dacă nu vorŭ fi chiar de aḑi. Căcĭ mai multe bataliónе, sub comanda căpitanului Paniţa, unulŭ din principalii autorĭ ai mişcărei unioniste, au făcutŭ unŭ marşŭ fórte îndrăsneţŭ străbătândŭ muntele până la Zaribrodŭ. E cu putinţă ca acestŭ faptŭ îndrăsneţŭ sĕ aducă evacuarea întrărei Dragomanului de trupele sêrbescĭ, care o ocupă şi care s'ar vedé astfelŭ ameninţate de a fi luate între două focurĭ.

O altă consecinţă fórte însemnată a ḑilei de erĭ va fi fostŭ de a scăpa Sofia, ameninţată de o divisiune sêrbéscă prin drumulŭ dela Bresnik de unde ar fi fostŭ respinsă la 17 kilometre de Capitală. Aḑĭ Sêrbii suntŭ ţinuţĭ la o mare prudenţă. Ei nu potŭ sĕ se angajeze pe acestŭ drumŭ, căcĭ suntŭ ameninţaţĭ de a fi prinşĭ la extrema lorŭ stângă de armata bulgară.

Se înţelege, că isbénda câştigată de trupele princi-

patului au măritŭ într'unŭ modŭ considerabilŭ entusiasmulŭ soldatului bulgarŭ. E întêia victoriă a armatei bulgare Entusiasmulŭ, atâtŭ la Sofia câtŭ și în lagărulŭ Slivniței, e fórte mare.

Adĭ prințulŭ a percursŭ liniile, carĭ se întindŭ pe o lungime de mai multŭ de 10 chilometre, oprindu-se adesea pentru a vorbi soldațilorŭ, carĭ îlŭ salutau cu urărĭ frenetice. Prințulŭ a vorbitŭ asemenea cu mulțĭ oficerĭ, pe carĭ i-a felicitatŭ pentru chipulŭ fórte îndemânaticŭ cu care făcuseră sĕ manevreze trupele lorŭ.

Se va da sémă de greutățile comandei, décă cineva se va gândi, că adeseorĭ unŭ batalionŭ nu posedă decâtŭ 2 sau 3 oficerĭ. Pe timpulŭ luptei s'a întêmplatŭ la unŭ momentŭ datŭ, că unŭ batalionŭ a fostŭ comandatŭ de unŭ sergentŭ. Ceea ce probéză tăria soldatului bulgarŭ e că, aprópe fără oficerĭ și sub unŭ focŭ teribilŭ, elŭ a manevratŭ erĭ într'o ordine perfectă. Se vedéu bataliónele desfășurându-se în linii de trăgătorĭ ca la manevră.

Diua de adĭ a fostŭ liniștită, sau pentru că Sêrbii, după o bătălie așa de mare, au trebuitŭ sĕ reformeze trupele lorŭ prăpădite de luptă și de greutățile de aprovisionare, sau că ei operéză nisce mișcărĭ de trupe însemnate pentru a avé tóte forțele lorŭ sub mână.

Adĭ diminéță, linia sêrbéscă părea, că avea estrema sa stângă aprópe de Dragomanŭ și Iarlovicĭ, centrulŭ la Gaberŭ și estrema sa dréptă în direcțiunea Bresnikului. Totușĭ acéstă ordine a trebuitŭ sĕ fiă schimbată în cursulŭ dilei; căcĭ cavaleria bulgară, sosită erĭ din Rumelia, sub comanda maiorului Corvinŭ, a constatatŭ, că mai multe puncte din acéstă liniă nu erau ocupate de inamicŭ.

Étă acum câteva amĕnunte în privința însemnatei dile de ierĭ: Regimentulŭ prințului fù însărcinatŭ sĕ ia posițiunile dela drépta, carĭ după cum v'amŭ spusŭ, se compunŭ dintr'unŭ șirŭ de coline, din carĭ ântêia a fostŭ luată diua trecută de Bulgarĭ. Liniile de trăgatorĭ se aședau pe cóstele muntelui, lovindŭ cu focurile lorŭ povirnișurile opuse pe carĭ le ocupa inamiculŭ, de josŭ până la vêrfŭ.

La atacul vigurosŭ alŭ Bulgarilorŭ, Sêrbii bătură în retragere, unii urcându-se spre vêrfŭ, alții înconjurândŭ muntele pela drépta. Acești prinșĭ într'o parte de unŭ batalionŭ bulgarŭ, au suferitŭ fórte multŭ. Alții în sfîrșitŭ, în mare numĕrŭ, s'au îndreptatŭ spre Dragomanŭ, prin urmare, lăsândŭ mulțĭ dintr'ai lorŭ, aprópe două sute, pe terenŭ.

Aci Bulgarii începură sĕ facă prisonierĭ, alŭ cărorŭ numĕrŭ s'a ridicatŭ la 400 la sfîrșitulŭ dilei. Dér în acelașŭ timpŭ, Bulgarii avură o pierdere simțitóre, căcĭ în acestŭ punctŭ comandantulŭ regimentului, căpitanulŭ Marinoff, adjutantulŭ prințului, a cădutŭ rănitŭ de mórte.

Batalionulŭ sêrbŭ, care ocupa a 3-a înălțime resistă aprópe o óră, după care elŭ bătù în retragere, pentru a se opri pe unŭ dealŭ acoperitŭ de stulișŭ, nu departe de Dragomanŭ.

Pe timpulŭ când regimentulŭ Prințului înainta spre înălțimĭ, regimentulŭ Vidinului, grămăditŭ mai întêiu la piciorulŭ Slivniței, se împărți în tiraiorĭ în câmpiă, îndreptându-se spre Vladimirovca și Balia (Solnice).

In acestŭ momentŭ canonada și focurile isbucniră, pe o lungime de 8 kilometre. Trei baterii de artileriă erau atuncĭ în câmpie. Două dintre ele îndreptară focurile contra centrului armatei sêrbescĭ. Câtŭ pentru a treia, ea merse pe la 3 ore sĕ ia posițiune la extrema dréptă, de unde trase asupra inamicului, care bătea în retragere spre Dragomanŭ. Unŭ batalionŭ de voluntarĭ rĕmasŭ pân'atuncĭ în reservă veni sĕ o ajute.

Sêrbii avéu în centrulŭ lorŭ 4 baterii carĭ pricinuiră multŭ rĕu întăerii linii bulgare. La unŭ momentŭ datŭ Sêrbii carĭ dispunéu la extrema lorŭ dréptă de 8 séu 10 mii ómenĭ de trupe aduse de curêndŭ, căutară sĕ pĕtrundă în valea Slivniței, pentru a înconjura posițiunile bulgare. Dér bateriile bulgare, ajutate de 2 bataliónе, împiedecară acéstă mișcare. Planulŭ de bătaiă fusese pregătitŭ de prințulŭ, ajutatŭ de tênĕrulŭ sĕu statŭ majorŭ. Afacerea a fostŭ condusă de căpitanulŭ Panof.

In sfêrșitŭ, n'a lipsitŭ decâtŭ ajutóre pentru a face ca isbânda sĕ fiă deplină. Aceste ajutóre au sositŭ adĭ. Incurajate de isbânda de ierĭ, ele se arătară cu tótă ostenéla lorŭ, fórte doritóre de a lua parte la luptă.

Răniții au fostŭ trimișĭ la Sofia unde inițiativa privată a stabilitŭ numeróse ambulanțe. Prisonierii sêrbĭ pe carĭ 'i-au adusŭ povestescŭ, că au suferitŭ multŭ de frigŭ și de fóme în munțĭ. Mulțĭ dintr'ênșii n'au plapome. Armata e din potrivă bine echipată, afară de voluntarĭ carĭ se echipéză ei înșușĭ.

La Sofia, unde nelinișterea era mare ierĭ în timpulŭ bătăliei, se aștéptă adĭ cu o deplină încredere resultatulŭ definitivŭ alŭ rĕsboiului.

Rĕsboiulŭ și atitudinea puterilorŭ.

»Kölnische Zeitung« e informatŭ din *Berlinŭ*, că cele trei puterĭ imperiale lucréză în acordŭ și garantéză, *deși nu absolutŭ*, susținerea păcii europene. O intervenire armată a Porții momentanŭ e esclusă.

»National-Zeitung« dice, că *Austro-Ungaria* și *Rusia* au calculatŭ și casulŭ unui rĕsboiu sêrbo-bulgarŭ; prin urmare relațiunile austro-ruse nu s'au turburatŭ.

Gladstone laudă politica lui *Salisbury* și atitudinea *Turciei*, impută însĕ *Serbiei*, care a devenitŭ independentă prin intervenirea puterilorŭ, că pórtă rĕsboiu cu Bulgarii.

Atâtŭ în *Berlinŭ* câtŭ și în *Petersburgŭ* tótă vina se aruncă asupra prințului *Alexandru*. »Journal de St. Petersburg« nu găsesce umilitorŭ, ca *Bulgaria* sĕ asculte de puterĭ și sĕ renunțe la planurĭ, ce nu le póte duce la capĕtŭ. Orĭ care ar fi succesulŭ beligeranțilorŭ, *Turcia* și *Rusia* vorŭ stărui sĕ aducă lucrurile acolo, unde convine siguranței.

„Pol. Korr.« comunică din *Petersburgŭ*, că isbucnirea rĕsboiului se încarcă în spinarea diplomației englese, care a trăgănitŭ resolvarea cestiunei rumeliote. *Anglia* continuă cu politica ei egoistică, de ură și de rĕsbunare în contra *Rusiei*; ea a provocatŭ lovitura de statŭ în *Filipopolŭ* și cautŭ sĕ profite din ea. Cabinetulŭ rusŭ ține la tractatulŭ din *Berlinŭ* și are motivele sale; *Rusia* va lucra de acordŭ cu celelalte două imperii chiar și atuncĭ când *Turcia*, influințată de *Anglia*, n'ar lua mĕsurĭ sĕ-șĭ apere interesele sale.

In *Berlinŭ* se asigură, că mersulŭ conferinții va arăta, că *Serbia* va trebui sĕ renunțe la câștigurĭ teritoriale. Se dice, că puterile vorŭ provoca pe *Serbia* sĕ se întórcă la *status quo ante* și sĕ aștepte întocmirile lorŭ finale.

Freycinet a primitŭ în audiență privată pe președintele consiliului municipalŭ din Atena, *Philemon*, care a apelatŭ la tradiționala bunăvoință a *Franciei* pentru Grecia. Freycinetŭ a rĕspunsŭ că în acésta privință nu póte intra în amĕrunte.

Pórta și-a retrasŭ nota de protestare adresată *Serbiei* pentru încălcarea teritoriului turcescŭ, deórece *Garašanin* a declaratŭ, că drepturile de supremațiă a *Sultanului* se vorŭ respecta. Pórta s'a mulțămitŭ cu acésta, dér a recomandatŭ Serbiei moderațiune. Nota prin care *Anglia* rĕspunde *Serbiei* îșĭ esprimă în modŭ aspru părerea de rĕu, că prin procederea Serbiei s'a turburatŭ pacea.

In *Gacina* s'a ținutŭ o conferință ministerială sub președința *Țarului*, la care a luatŭ parte și generalulŭ *Ignatieff*, chematŭ anume, fostulŭ representantŭ rusŭ în *Rumelia ostică*, *Sorokin*, a raportatŭ despre situațiunea din Rumelia.

»N. W. Tgblt« află din *Berlinŭ*, că *Germania* nu voesce nicĭ o schimbare teritorială în peninsula balcanică. Scirea din isvorŭ englesŭ, că printr'o învoiélă sêrbo-turcéscă s'ar fi asiguratŭ *Serbiei* o sporire de teritoriu, este numai o pipăire a pulsului diplomaticŭ. Dacă Serbia nu se va opri de sine, e posibilŭ, că marele puterĭ se provóce pe regele *Milanŭ* sĕ arate, că respectă tractatulŭ din Berlinŭ, evacuândŭ Bulgaria și așteptândŭ hotărîrile finale ale cabinetelorŭ. E afară de orĭ ce întrebare, că prințulŭ *Alexandru* își păstréză tronulŭ.

„Kölnische Zeitung“ e informatŭ oficiosŭ din *Berlinŭ*, că succese de rĕsboiu decidĕtóre ale Serbiei arŭ aduce pe puterĭ în aceea situațiune față cu *Serbia*, ca și față cu *Bulgaria*. Voindŭ Serbia sĕ 'șĭ păstreze teritorii cucerite, ar călca tractatulŭ din Berlinŭ și puterile arŭ provoca-o, ca și pe Bulgaria, sĕ stabiléscă starea de mai nainte.

»Temps« anunță, că înțelegerea puterilorŭ dela nordŭ asupra cestiunii orientale e deplină, afară de cestiunea, dacă prințulŭ *Alexandru* are sĕ rĕmână principe alŭ Bulgariei. Unirea Rumeliei ostice cu Bulgaria și o despăgubire a Serbiei s'au acceptatŭ.

„Pol. Corr,« e informatŭ din *Londra*, că *intrarea Sêrbilorŭ în Bulgaria* a produsŭ acolo mare neplăcere și că oficiulŭ de esterne e hotărîtŭ sĕ combată orice propunere, care ar ținti la separarea Bulgariei de Rumelia ostică. Ținta politicei englese nu este atâta susținerea prințului Alexandru pe tronulŭ sĕu, câtŭ sprijinirea autonomiei bulgare. Sultanulŭ ar face bine sĕ consimtă la unire, avêndŭ a primi tributŭ din partea principatului unitŭ.

Secretarulŭ misiunei ruse din Cettinje a dusŭ prințului Muntenegrului depeșĭ dela ambasada rusă din Viena.

In Berlinŭ se observă cu mare îngrijire încorda rea latentă, dér, care cresce mereu între Anglia și Rusia.

E bătătorŭ la ochĭ, că »Nordd. Allg. Zeitung« e singura fóiă, care înregistréză sgomotulŭ despre o intervențiune paralelă a Austro-Ungariei și Rusiei.

Tóte foile englese se bucură de succesele Bulgarilorŭ și accentuéză, că prin acésta s'a îmbunătățitŭ situațiunea în peninsula balcanică. „Standard« doresce ca puterile imperiale sĕ aducă imediatŭ la cale unŭ armistițiu.

Cum se pórtă guvernulŭ românŭ față cu crisa orientală?

Cestiunea acésta a atins'o d. *M. Cogălniceanu* în discursulŭ sĕu ținutŭ în întrunirea partidei liberale opoziționale de Joia trecută. D. Cogalniceanu dise între altele:

»Domnilorŭ! Dincolo de Dunăre o națiune amică a făcutŭ uniunea sa, uniunea Bulgariei și a Rumeliei. Românii trebue sĕ salute cei dintêiŭ acéstă mișcare patriotică, trebue sĕ o salute cu simpatiă, pentru că ei au datŭ esemplulŭ Bulgarilorŭ. Acésta nu ne împedecă d'a spune, că Bulgarii s'au cam grăbitŭ; ei n'au ținutŭ destulŭ contŭ de dificultățile ce avéu sĕ le întêmpine din afară. Românii au pregătitŭ timpŭ de treidecĭ de anĭ uniunea și nu trebue sĕ uitămŭ că avémŭ pentru noi mai multe puterĭ și în fruntea lorŭ pe împĕratulŭ Napoleonŭ III.

»In diua în care au isbucnitŭ evenimentele din Bulgaria ministrii afacerilorŭ străine ai tuturorŭ puterilorŭ s'au pusŭ în mișcare; tóte parlamentele au cerutŭ după altulŭ esplicațiunĭ dela guvernele lorŭ; vêdurămŭ pe regele Sêrbiei și pe regele Greciei reîntorcêndu-se în grabă în capitalele lorŭ și convocândŭ camerele. Nu se vorbescŭ de marele căpitanŭ alŭ Bulgariei, prințulŭ Alesandru, care-șĭ espune viéța pe câmpulŭ de bătaie ca ce'lŭ din urmă soldatŭ și îndréptă elŭ însușĭ tunurile în contra celorŭ ce au năvălitŭ peste țera sa. (Aplause). Și noi, totŭ timpulŭ acesta, rĕmânemŭ indiferențĭ! Avemŭ în fruntea nóstră pe d. Ioanŭ Brătianu, care singurŭ pentru noi toțĭ, cugetă, lucră și prevede? De ce s'ar neliniști națiunea? D. Ioanŭ Brătianu n'a vrutŭ scie de camere și, ținêndu-le închise, pare a le dice: „N'am necesitate de voi....« Dér nu-i destulŭ atâtŭ. D. Ministru de esterne are migrenă și nu iese din casă. D-lŭ I. Brătianu dă ordinŭ miniștrilorŭ români acreditațĭ la Berlinŭ și la Viena sĕ rĕmână acasă. Ca președinte alŭ Consiliului elŭ înlocuesce pe toțĭ și în locŭ de a consulta pulsulŭ națiunei, de a cerceta, cari suntŭ prevederile, care este opiniunea ei, elŭ merge în străinătate și bate la tóte ușile uitândŭ numai una: pórta parlamentului românŭ. S'a întorsŭ cum s'a dusŭ. Lingușitorii și curtisanii sĕi dicŭ cu tóte astea, că a arangiatŭ tóte; póte că scițĭ ceva despre succesele sale, eu vĕ mărturisescŭ, că nu sciu nimicŭ.

»Domnilorŭ, în povestile nóstre poporale se găsesce o espresiune: „n'-aude, n'-a vede, n'a-greulŭ pămêntului“: acésta este primulŭ nostru ministru în persónă! (Aplause și ilaritate.) Elŭ nu vede nimicŭ afară de acéstă, că este primulŭ ministru, elŭ n'aude nimicŭ afară de osanalele colectiviștilorŭ și e greu ca pĕmêntulŭ, când se cere sĕ se cugete la periculele ce amenință țera.“

După acésta d. Cogălnicénu vorbindŭ de convențiunea dela 1877, dice, că acésta s'a încheiatŭ atuncĭ cu Rusia, fără ca ceilalțĭ miniștri (afară de d. Brătianu) să fi sciutŭ de ea și numai cu aprobațiunea postumă a parlamentului și întrebă: cine ne garantéză, că adĭ nu s'a subscrisŭ o altă convenție séu că nu e în punctulŭ de a fi subscrisă?« Apoi continuă:

„De când au isbutitŭ evenimentele dincolo de Dunăre, amŭ vĕdutŭ pe primulŭ nostru ministru alergândŭ în străinătate. De patru anĭ încóce dênsulŭ nu face alta decâtŭ a alerga dela unŭ cabinetŭ la altulŭ, aci la Berlinŭ, aci la Viena, aci D-deu scie unde. Nu esistă ministru, nicĭ în Europa, nicĭ în Asia, nicĭ în Africa care călĕtoresce așa de multŭ ca elŭ. Scițĭ câtŭ de multŭ îi place sĕ-șĭ védă numele între numele ómenilorŭ marĭ; scițĭ, că lingușitorii sĕi îlŭ punŭ alăturĭ cu Bismarck, cu Cavour; asemenea îlŭ vedemŭ la tóte ocasiunile căutândŭ sĕ între în societatea marelorŭ ilustrațiunĭ ale Europei. Avemŭ însĕ dreptulŭ d'a întreba, cu ce óre acésta o face în interesulŭ națiunei.

După mine micele națiunĭ arŭ trebui sĕ imiteze pe femeile oneste, care nu vorŭ sĕ facă ca sĕ se vorbéscă de ele. Interesele micelorŭ națiunĭ nu iértă ca sĕ se amestece în conflictele marilorŭ puterĭ. Datoria și interesulŭ României este d'a nu deveni satelitulŭ nicĭ unei puterĭ strĕine.

De când s'a presentatŭ cestiunea uniunei celorŭ două Bulgariĭ, d. Brătianu n'a făcutŭ decâtŭ o săritură până la Berlinŭ și la Viena. (Ilaritate). S'a întorsŭ după aceea în țéră. V'a spusŭ ceva d-vóstre? — Mie, nu mi-a spusŭ nimicŭ.«

SCIRILE DILEI.

Unŭ înfiorătorŭ visŭ au avutŭ „luminații« dela „Ellenzék“ într'una din nopțile trecute. Au visatŭ, că li se raporta din Năsĕudŭ, cumcă funcționarĭ din *România* cară banĭ în Ardélŭ înebunindŭ poporulŭ cu ideea dacoromânismului, că ațîță poporulŭ la ură contra Maghiarilorŭ, că împartŭ pe față cărțĭ, proclamațiunĭ și chiar tablourĭ revoluționare, fără nicĭ o témă. In frigurile spaimei, „luminații« ai totŭ așa de luminatei foi șĭ-au tipăritŭ visulŭ negru pe albŭ. Amintesce apoi »Ellenzék« și de casulŭ cu tabloulŭ „Mureșianu,« despre care vorbesce corespondența din Lugoșŭ, ce amŭ publicat'o în numărulŭ trecutŭ. — Sĕrmanulŭ Cainŭ, care'șĭ scia sufletulŭ încărcatŭ cu păcate, vedea numai nălucĭ.

—0—

Ministrulŭ Trefort a mai „pricopsitŭ“ cu 100 fl. pe preotulŭ gr. or Dionisiu Remai jun din Orĕștiă.

—0—

„Kronstädter Zeitung,“ află din isvorŭ sigurŭ, că direcțiunea telegrafică din Timișóra a datŭ o circulară sub Nr. 4156 din 18 Octomvre n. c., către tóte stațiunile acelei direcțiunĭ făcêndu-le atente la „mărețulŭ“ scopŭ alŭ reuniunii ardelene de „cultură,“ pe românesce de maghiarisare, și apeléză cu căldurose vorbe la punga

funcţionarilorŭ sĕ contribue pentru „nobila“ causă. — Cultură, măreţŭ, nobilŭ, patriotismŭ suntŭ vorbe batjocurite de şoviniştĭ.

—0—

Guvernulŭ unguresců a respinsŭ cu hotărîre planulŭ d'a se înfiinţa unŭ oficiu sanitarŭ imperialŭ comunŭ pentru Austro-Ungaria, după cum se proiectase de cercurile medicale ale Vienei.

—0—

Construirea căii ferate Murĕşŭ-Ludoşŭ-Bistriţa s'a concesŭ firmei francese Caill şi Comp. pentru suma de 1.500.000 fl. In doi anĭ calea, care va avea 93 kilometri în lungime, va fi gata.

—0—

»Narodni Listy« agitéză în contra opului ce va apare în curĕndŭ „Austro-Ungaria în cuvinte şi icóne“. Fóia Cehilorŭ tinerĭ e de părere, că în poporulŭ cehŭ nu se va împrăştia nicĭdecum acéstă lucrare germană-maghiară. Din multe părţĭ s'au trimisŭ prospectele îndĕrĕtŭ firmei „Hölder“, cu observarea, că Cehii nu permitŭ sĕ li se scrie istoria de consiliarulŭ Curţiĭ, Arnet, care e duşmanŭ hotărîtŭ alŭ naţiunei cehe.

—0—

Sentinţa tribunalului din Bistriţa, prin care ucigaşiĭ Teodorŭ Moldovanŭ şi Simeonŭ Haja sunt condamnaţĭ la mórte, s'a aprobatŭ şi de tablă şi de curiă.

—0—

„Wiener Allgemeine Zeitung“ primesce următórea telegramă din Bucurescĭ cu data de 18 Noemvre: „Guvernulŭ românŭ adresează o Notă către marile puterĭ, prin care elŭ spune, că se vede silitŭ de situaţiune a ocupa Şumla, Varna, şi Silistra, până ce marile puterĭ vorŭ lua o resoluţiune în privinţa conflictului sêrbo-bulgarŭ.“ „Naţiune,“ întrébă: „Ar putea sĕ ne dea foile oficióse vr'o lămurire în acéstă privinţă? Tăcerea lorŭ, de sigurŭ, nu s'ar putea considera decâtŭ ca o afirmare.“

—0—

Citimŭ în ḑiarele gălăţene de Duminecă, că Sâmbătă cu vaporulŭ »Lloyd« au plecatŭ pentru Cipru 30 de familii israelite venite din interiorulŭ Moldovei.

—0—

Citimŭ în „Dunărea“ din Brăila: »In portulŭ nostru se observă de câtva timpŭ o mişcare estraordinară. De multŭ, spunŭ cei carĭ cunoscŭ fasele prin carĭ a trecutŭ portulŭ *Brăila*, nu s'a vĕḑutŭ o mişcare comercială aşa de mare. Mulţime de vapóre încarcă. Comercianţii marĭ şi micĭ, ca şi sutele de lucrătorĭ, carĭ până mai ḑilele trecute stăteu cu mânile încrucişate, desfăşură o mare activitate.«

PROGRAMULŬ »KULTUREGYLET-«ULUI.

După ce s'a făcutŭ mare sfară în ţéră cu reuniunea ardelénă poreclită de »cultură,« pe românesce de maghiarisare, trebuia negreşitŭ sĕ iasă la ivélă „luminaţii« din fruntea reuniunei şi cu proiectulŭ programului ei. Acestŭ proiectŭ, care se va discuta într'o şedinţă a direcţiunei la 12 Decemvre şi care e tămâiatŭ ca »escelentŭ« de foile unguresci, are în resumatŭ următorulŭ cuprinsŭ:

»In activitatea reuniunei ochiulŭ trebue fixatŭ mai ântêiu asupra instituţiunilorŭ „culturale,« deórece crearea şi conducerea aces ora corĕspundŭ mijlócelorŭ sale şi fiindcă maghiarismulŭ se sprijinesce chiar şi economicesce, dacă se provede cu instituţiunĭ ce elŭ nu le-ar putea crea din causa sĕrăciei sale. Dacă se ridică acolo unde cere trebuinţa, scóle şi biserici maghiare, se mântuesce poporulŭ de nevoia, d'a primi bisericĭ, scóle şi popĭ românescĭ. Cu privire la sprijinirea bisericilorŭ, trebue sĕ se considere ca principiu de căpetenià, că reuniunea afară de condiţiunea, că sprijinulŭ sĕu are sĕ se întrebuinţeze numai pentru îngrijirea sufletului şi instrucţiunea în limba maghiară, nu pretinde nicĭ unŭ amestecŭ în bisericile şi scólele subvenţionate de ea. Totdeuna ea va ţine sémă de aceea, ca sĕ céră părerea respectivei autorităţĭ bisericescĭ, ca cea mai competentă şi mai bine informată în acéstă privinţă. Chiar şi premiarea (onorarea) învĕţătorilorŭ în scóle, în care limba de instrucţiune nu este cea maghiară, sĕ se vîre în cerculŭ activităţii, şi anume sĕ se dea onorarie astorfelŭ de învĕţătorĭ, carĭ obţinŭ deosebite resulte în instruirea limbei maghiare. In privinţa scólelorŭ, activitatea reuniunei sĕ se îndrepte mai ântêiu asupra celorŭ confesionale şi numai mai târḑiu sĕ se înfiinţeze institute de învĕţĕmêntŭ proprie în astfelĭ de ţinuturĭ, unde nu póte face acésta nicĭ confesiunea nicĭ statulŭ şi unde Ungurii locuescŭ împrăştiaţĭ în comune singuratice.

„In lunile de vĕră sĕ se îngrijéscă de asilurĭ. In înfiinţarea de bibliotecĭ poporale şi cabinete de lectură este în prima linià o cestiune financiară şi în a doua linià atêrnă de împrejurarea d'a afla unŭ individŭ aptŭ pentru conducere. In scrierile »patriotice« ce le va publica reuniunea în limba germană şi română, se va »evita« tendenţiositatea şi tonulŭ polemicŭ. Va trebui sĕ predomine în ele spiritulŭ „patrioticŭ« ce stă mai presusŭ de orîce certe naţionale şi care nu vrea sĕ scie de contraste. Astfelŭ de scrierĭ, pornindŭ din *conceptulŭ istorică maghiară*, arŭ fi fórte potrivite, cu tótă deose birea de limbă, d'a deştepta simţĕminte „patriotice« comune şi d'a pregăti acelŭ viitorŭ mai bunŭ, în care Saşii şi Românii vorŭ lucra în unire cu Maghiarii. *Veḑi bine, că multŭ nu se póte întrebuinţa pentru culturĭ streine*, totuşĭ e nendoiosŭ, că *numai aşa li se vorŭ crea raporturĭ mai bune, décă Românii se vorŭ ridica din „necioplirea“ lorŭ de aḑi pe unŭ nivelŭ de cultură mai înaltŭ şi décă Saşii îşĭ vorŭ schimba cultura lorŭ streină şi artificială cu o cultură „patriotică.“*

»In programulŭ reuniunei sĕ se admită şi organisarea şi sprijinirea unei filiale a reuniunei Carpaţilorŭ din ţĕrile unguresci, mai departe abaterea emigrării Săcuilorŭ în direcţiune vestică, compunerea unei monografii despre organisarea filialelorŭ şi legăturei lorŭ cu centrulŭ, şi arată apoi, că activitatea reuniunei se va estinde anume asupra regiunei Mureşului, comitatelorŭ Têrnavei marĭ şi micĭ, asupra regiunei Arieşului, Câmpiei, în direcţiune dela Solnocŭ Dobêca către Baia mare, asupra regiunei Someşului şi asupra liniei dela comitatulŭ Cojocnei (Cluşului) la Silvania, asupra părţilorŭ românisate dela Braşovŭ, Sibiiu, Sighişóră, Orĕştiă, Deva şi comitatului Hunedóra. Pentru esecutarea tuturorŭ acestorŭ lucrărĭ arŭ fi sĕ se constituéscă patru comisiunĭ şi anume: culturală, economică, literară şi de colecţiunĭ.«

Traducŭ pe românesce acestŭ programŭ ar suna astfelŭ: Se vorŭ înfiinţa pretutindenea institute de maghiarisare; prafŭ şi cenuşe sĕ s'alégă de scólele, bisericile, dascălii şi popii românescĭ; numai scrierĭ de cuprinsŭ maghiarŭ sĕ se cetéscă, fiindŭ că „numai« Maghiarii au sângeratŭ pentru ţéra asta, pentru că numai ei suntŭ »patrioţĭ.« Românii suntŭ necioplіţĭ şi proştĭ, Saşii numai în aparenţă culţĭ; cultura maghiară e ce e în lumea asta, tóte celelalte culturĭ suntŭ flecurĭ. Trebue decĭ desromânisatŭ Ardélulŭ, în care numai Maghiarulŭ are locŭ. In moldă cu Românulŭ şi cu Sasulŭ, şi frămêntându-se în brutăria „Kulturegylet«-ului cu aluatŭ patrioticŭ, sĕ iasă din cuptorŭ Maghiarĭ nuoi de noiţă.

Biata vulpe încă ar fi vrutŭ sĕ mănânce strugurĭ, dér afurisita de »acrélă« i-a tăiatŭ pofta.

Din comitatulŭ Albei-inferióre, 21 Noemvre 1885.

Afacerile publice în acestŭ comitatŭ de unŭ timpŭ încóce aşa se descriu în foile maghiare, şi acum aicĭ amŭ sta toţĭ pe unŭ vulcanŭ. Sĕ cerŭ cătane, se aducŭ cătane, şi după acésta se mai cere de nou acum pentru opidulŭ (oraşelulŭ) Abrudŭ chiar unŭ batalionŭ.

Noi, carĭ trăimŭ în mijloculŭ poporului cunoscêndŭ tóte nisuinţele şi dorinţele precum şi nĕcazurile, stămŭ uimiţĭ la aceste mişcărĭ militare ce se facŭ pentru nimica. Nu ne putemŭ esplica nicĭ frica conlocuitorilorŭ maghiarĭ, căcĭ ei au în mâna lorŭ întreaga administraţiă politică şi justiţiară şi după cercetărĭ scrupulóse de două lunĭ şi jumĕtate încă nu s'a prinsŭ nicĭ unŭ »irredentistŭ“ pe teritorulŭ acestui comitatŭ. Cei treï, carĭ suntŭ încă şi aḑi deţinuţĭ la Têrgulŭ-Mureşului: Silv. Mureşanu, Bena şi Pataki nu potŭ fi consideraţĭ de irredentiştĭ pentru că au cetitŭ între ei acea proclamaţiune străină de ei.

Omenii îşĭ esplică acésta trimitere de miliţiă pe teritoriulŭ acestui comitatŭ aşa, că Maghiarii îşĭ temŭ domnia ce-o esercită esclusivŭ o minoritate neînsemnată a întregei poporaţiunĭ cu jicnirea intereselorŭ vitale ale poporaţiunei române de 150,000 de suflete, care prin meşteşugirĭ anticonstituţionale nu are nicĭ unŭ funcţionarŭ la centrulŭ comitatului, dér nicĭ măcarŭ unŭ sol găbirĕu. Tóte posturile le ocupă numai Ungurĭ atâtŭ la administraţiă câtŭ şi la justiţiă, ér décă a fostŭ şi câte unŭ românŭ justiţiă, apoi acela séu se ţine ḑecĭ de anĭ într'unŭ postŭ inferiorŭ, séu se transferéză la Dobriţinŭ séu alt-undeva precum o păţi v.-procurorulŭ Dr. Minu, care nu avù norocire de a avansă din ḑiua denumirei lui de v.-procurorŭ, cu tóte că alţii din neamulŭ unguresců abia terminéză scólile şi suntŭ deja judĭ şi subjudĭ, se te mai mirĭ apoi, că facŭ lucrurĭ pocite şi dau prilegiu la apelaţiunĭ necurmate?

Amŭ ajunsŭ, că nu ne mai putemŭ mânca pânea de tóte ḑilele în tignă. Terorismulŭ este la culme, aşa încâtŭ în congregaţiunea comitatensă ţinută în tómna acésta representanţii românĭ — afară de unulŭ — nicĭ că s'au mai presentatŭ, póte convinşĭ fiind cumcă tótă lupta este nepracticabilă din causa şovinismului, ce domnesce aḑi în tótă puterea.

Nu se mai ascultă nicĭ Maghiarii, dacă provócă la moderaţiune. Aşa o păţi advocatulŭ P. Vaina Elek în aceea congregaţiune când îşĭ rădică vocea contra înmulţirei unorŭ lefi prin aruncŭ asupra populaţiunei rurale, arĕtândŭ, cumcă poporulŭ este peste mĕsură îngreuiatŭ. Pentru acésta a trebuitŭ sĕ sufere unele afronturĭ din partea v.-comitelui comitatensŭ.

Afacerile comunale încă suntŭ date în cele mai multe locurĭ pe mânĭ neconscienţióse, carĭ sub scutulŭ solgăbirĕilorŭ potŭ comite orîce abusŭ. Ca sĕ se repareze rĕulŭ nimenĭ n'are grijă, căcĭ ce otăresce solgăbirĕulŭ nu se mai schimbă la comitatŭ. Pedepsele cele mai aspre şi mai alesŭ în banĭ, se decretéză pentru orîce greşélă. Domnii pământescĭ îşĭ facŭ veniturĭ din prevaricaţiunĭ închipuite, şi le validitéză fórte uşorŭ, căcĭ îşĭ alegŭ vr'o doi ómenĭ stricaţĭ de păzitorĭ, şi apoi aceştia ca juraţĭ fasionândŭ chiarŭ strîmbŭ motivéză o sentinţă daunatóre şi nedréptă.

Ca de esemplu voiŭ aminti unŭ casŭ din Lopadea românéscă, unŭ satŭ apróре de Aiudŭ, întêmplatŭ în acestŭ anŭ. Posesorulŭ din Aiudŭ Bedö Károly are pe otarulŭ numitei comune câteva posesiunĭ, după care i s'a comasatŭ şi din pădurea comunală o părticică, dér în locŭ de pădure elŭ a căpĕtatŭ nişte colţurĭ şi o ripă fără pădure, din care causă s'a plânsŭ la tóte forurile însĕ fără de nicĭ unŭ resultatŭ. Ca elŭ sĕ nu rĕmână de pagubă a aflatŭ cu cale a face arĕtărĭ de prevaricaţiune, că vitele ómenilorŭ i-au stricatŭ pădurea, şi ce se întêmplă? Omenii suntŭ judecaţĭ a plăti până la 80 fl. când în adevĕrŭ pădure nicĭ nu a fostŭ, nicĭ este, dér nicĭ că au păscutŭ vitele ómenilorŭ pe acolo.

Acésta este dreptatea croită Românului; decĭ ca sĕ se pótă face şi mai încolo totŭ astfelŭ de dreptate apoi trebuie cătane!

Poporulŭ sĕ nu cuteze a se plânge asupra asupririlorŭ, nicĭ când îşĭ vede preoţii şi inteliginţa din sînulŭ sĕu cu nedreptŭ urmărită şi dusă în temniţă cum se ducŭ nisce făcĕtorĭ de rele. Acésta e buba sbierăturilorŭ după ajutorŭ militarŭ, déră nu purtarea poporului şi a inteligenţei române, care, din urmă, ḑéu ar puté mai multŭ face spre a aduce la resonŭ pe asupritorĭ. Nu este cu cale ca omulŭ sĕ se părăséscă pe sine, nicĭ consultŭ nu este a continua cu personalităţile şi cu urele scârbóse, carĭ suntŭ semnele sclăviei. Josŭ dér cu indiferentismulŭ.

Maghiarii, ca esclusivĭ domnĭ în comitatŭ, ar trebui sĕ se pórte mai cu precauţiune, căcĭ mergêndŭ pe calea apucată sĕ fie sigurĭ, că chiar lorŭ îşĭ strică şi nu ḑrŭ mai afla la nimenĭ încredere, după ce se va vedé că ei abuséză chiarŭ şi de cererile după ajutorŭ militarŭ faţă cu o populaţiune pacînică, dér rĕu administrată, sĕrăcită şi apoi şi calumniată. Povestea păstoriului cu lupulŭ se potrivesce spre a ne esplica de ce Ungurii cerŭ ajutorŭ militarŭ în potriva Moţilorŭ. *Hanibalŭ.*

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

SOFIA, 24 Noemvre. — Scirĭ private sosite aicĭ spunŭ că Vidinulŭ ar stá în flacărĭ.

SOFIA, 24 Noemvre. — De pe câmpulŭ de rĕsboiu a sositŭ o depeşă în 22 Noemvre nóptea anunţândŭ, că înălţimile dela Dragomanŭ erau ocupate încă de corpurile sêrbescĭ, când deodată acestea fură atacate diminéţa de-o colónă tare de recunóscere din armata bulgară. Se deschise imediatŭ unŭ viu focŭ de puscĭ. Sêrbii întăriseră mai multe puncte şi le provĕḑuseră cu artileriă. Prinţulŭ Bulgariei se afla la loculŭ de luptă şi dete ordinŭ sĕ vină întărirĭ de trupe din Slivniţa. In amurgulŭ seriĭ, Bulgarii făcură unŭ atacŭ cu baioneta asupra Sêrbilorŭ; aceştia fură alungaţĭ din posiţiunile lorŭ, unde Bulgarii rĕmaseră peste nópte. Pasulŭ Dragomanŭ este cu totulŭ degageatŭ. Nu e probabilŭ, că inimiculŭ va încerca încă odată ofensiva.

SOFIA, 24 Noemvre. — Prinţulŭ Bulgariei a telegrafiatŭ aséră următórele: „După ce trupele bulgare au petrecutŭ nóptea în posiţiunile luate dela Sêrbĭ, aḑi diminéţă au începutŭ din nou lupta. Inimiculŭ a fostŭ isgonitŭ şi pela 4 óre Bulgarii au ocupatŭ Ţaribrodulŭ, unde acum mĕ aflu şi eu.“

DIVERSE.

Prinderea banditului Dragoşŭ. — »Vocea Covurluiului« din Galaţĭ ne aduce următórele amĕnunte: Banditulŭ Dragoşŭ împreună cu unulŭ din complicii sĕi au muritŭ în urma loviturilorŭ ce au primitŭ. Iată detaliele ce avemŭ asupra prinderii lui: Banditulŭ cu doi din tovaroşii sĕi au fostŭ descoperiţĭ de poteră, condusă de d. Hasnaşŭ, sub-prefectulŭ plăşii Bârladŭ, şi de D. locot. Copeţchi, la aria de pe dealulŭ comunei Matca, proprietatea lui Ioanŭ Ilie. Pe când sub-prefectulŭ şi locotenentulŭ somau pe bandiţĭ a se preda, Dragoşŭ s'a apropiatŭ pe uşa poeţii unde se afla şi trase unŭ focŭ asupra sub-prefectului fără a'lŭ lovi. Sub-prefectulŭ trase atuncĭ şi elŭ, şi glonţulŭ lovi pe Dragoşŭ prin fălcĭ, care în urmă a încetatŭ din viĕţă. Unulŭ din tovarăşii lui Dragoşŭ, căutândŭ se fugă spre râpa de sub dealŭ, a fostŭ împuşcatŭ de d. locot. Copeţchi, ér alŭ doilea totŭ în fugă a fostŭ rănitŭ de potera la urechĭ, prinsŭ şi dusŭ la primăria din Matca. Elŭ a declaratŭ, că banuiţii au fostŭ introduşĭ la d. Sechiari la moşia Măcişenĭ, unde au comisŭ furtulŭ ce amŭ relatatŭ, de unŭ vătafŭ alŭ d-lui Sechiari, anume Stanŭ. S'a telegrafatŭ despre acésta prefecturei şi parchetului de Covurluiu spre a face cercetare şi a trimite pe numitulŭ Stanŭ la Tecuciu. Aflămŭ, că Dragoşŭ a fostŭ descoperitŭ autorităţii de doui din complicii sĕi ce fuseră prinşĭ cu câte-va ḑile mai nainte.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 23 Noembre st n 1885

Rentă de aurŭ 4%	98.20
Rentă de hârtiă 5%	90 25
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109. -
Bonurĭ rurale ungare	103.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	103 25
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	102 50
Bonurĭ rurale transilvane	102.50
Bonurĭ croato-slavone	102 —
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	97.80
Imprumutulŭ cu premiu ung.	118 75
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	121.50
Renta de hărtiă austriacă	82 75
Renta de arg. austr.	82 70
Renta de aurŭ austr.	108 80
Losurile din 1860	139 50
Acţiunile băncei austro-ungare	879 —
Act. băncei de creditŭ ung.	288.75
Act. băncei de creditŭ austr.	284 80
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 98
Napoleon-d'orĭ	10.00
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.75
Londra 10 Livres sterlinge	125.65

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficiala dela 11 Noemvre st. v. 1885.

	Cump.	vênd
Renta română (5%)	85	86
Renta rom. amort. (5%)	89	90
» convert. (6%)	82	83
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	29	31
Credit fonc. rural (7%)	99	100
» „ „ (5%)	83	84
» » urban (7%)	94	95
» » » (6%)	88	89
» » » (5%)	78½	79½
Banca naţională a României	1020	1050
Ac. de asig. Dacia-Rom.		
« » » Naţională		
Aurŭ	15.50	16
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01	2.03

Anunciu.

Unŭ tênĕrŭ neînsuratŭ, care a absolvatŭ agronomia în institutulŭ de agronomiă r. ung. din Cluşiu-Manaşturŭ în anulŭ 1876, şi de atuncĭ practizândŭ ca conducĕtorŭ de economiă 9 anĭ, sĕ recomandă ca conducĕtorŭ de economiă în óre-care dominiu.

A sĕ adresa la **Administraţia** acestui ḑiarŭ.

Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. GROSS.

Tarifa anunţurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. —cr. 6.
Pentru inserţiunĭ şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de 3— 4 orĭ	10%
„ „ „ 5— 8 „	15%
„ „ „ 9—11 „	20%
„ „ „ 12—15 „	30%
„ „ „ 16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aici încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885 prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5.00	7.45	—
Predealŭ (	—	9 45	12.50	—
(	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ (	—	10.44	2.27	—
(	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra (	10.29	1.30	8.01	—
(	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9 05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9 43	—
Copsa mică	12 12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9 12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10 23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu (	5.56	5.58	12.59	—
(	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7 43	—	12 17
Bucis	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mezŏ-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.0
(	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 5	—
Szolnok	2 58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10.50	—
(	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.4	7.29	9.11	11.4
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.1	3.41	—
Bucia	—	—	12.48	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.0	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.34	6.24	—
Cluşiu (	—	10.0	5.05	6.43	—
(	12.0	10.16	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
(	3 32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.02	12 57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediaşŭ	[illegible]	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3 48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5 30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.3
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
(	—	5 3	—	-	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
(	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.4

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4 27
Vinţulŭ de josŭ	12 20	—	4.53
Şibotŭ	12 52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3 50	—	7.41
Zam	4 25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6 14	10 23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11 18
Aradŭ	8 10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 5
(	3 16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.10
Szolnok	11.02	3.44	11.40
	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3.37	7.53	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.45
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8 01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10 10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9 25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10 6

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7 05	12.27	3.00
Haţegŭ	7 53	1.19	3.49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4 04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5 00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7 40	2.54	7.24
Aradŭ	7 50	3 10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6 49	9 33	5 28
Baniţa	7.27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10 54	6.4
Pui	8.50	11 37	7 35
Haţegŭ	9.31	12 17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8 44
Simeria	10 53	1,35	9.15

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ.